

What Goes Around Comes Around

The Events/Actions of the Fathers are a Sign for the Children – מעשה אבות סימן לבנים

FIRST APPROACH

I

בראשית פרשת לך לך פרק יב
(א) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ:

(ב) וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ
וְהָיָה בְרָכָה:

(ג) וְאֶבְרַכְהָ מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָרֹר וּנְבָרְכֻהוּ בְךָ
כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה:

(ד) וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְקֹוֹק וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ
לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ
מִחָרָן:

(ה) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אַחִיו
וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לִלְכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן:

(ו) וַיַּעֲבֵר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלּוֹן
מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בְּאֶרֶץ:

(ז) וַיֵּרָא יְקֹוֹק אֶל אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֲתָן אֶת
הָאֶרֶץ הַזֹּאת וַיְבִן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיְקֹוֹק הַנִּרְאָה אֵלָיו:

(ח) וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית אֵל וַיֵּט
אֶהְלֵה בֵּית אֵל מִיָּם וְהָעִי מִקְדָּם וַיְבִן שָׁם מִזְבֵּחַ
לַיְקֹוֹק וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְקֹוֹק:

(ט) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה: פ

(י) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֵד אַבְרָם מִצְרַיִם לְגֹוֶר
שָׁם כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ:

1 Now HaShem said unto Abram: 'Get thee out of thy country, and from thy kindred, and from thy father's house, unto the land that I will show thee.

2 And I will make of thee a great nation, and I will bless thee, and make thy name great; and be thou a blessing.

3 And I will bless them that bless thee, and him that curseth thee will I curse; and in thee shall all the families of the earth be blessed.'

4 So Abram went, as HaShem had spoken unto him; and Lot went with him; and Abram was seventy and five years old when he departed from Haran.

5 And Abram took Sarai, his wife, and Lot his brother's son, and all their substance that they had gathered, and the souls that they had gotten in Haran; and they went forth to go into the land of Canaan; and into the land of Canaan they came.

6 And Abram passed through the land unto the place of Shechem, unto the terebinth of Moreh. And the Canaanite was then in the land.

7 And HaShem appeared unto Abram, and said: 'Unto thy seed will I give this land'; and he builded there an altar unto HaShem, who appeared unto him.

8 And he removed from thence unto the mountain on the east of Beth-el, and pitched his tent, having Beth-el on the west, and Ai on the east; and he builded there an altar unto HaShem, and called upon the name of HaShem.

9 And Abram journeyed, going on still toward the South.

10 And there was a famine in the land; and Abram went down into Egypt to sojourn there; for the famine was sore in the land.

1. רמב"ן בראשית פרק יב פסוק ו (Nachmanides Bereishit 12:6)

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם - אומר לך כלל תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב,

והוא ענין גדול, הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה, ואמרו (תנחומא ט) **כל מה שאירע לאבות סימן לבנים**, ולכן יאריכו הכתובים בספור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאלו הם דברים מיותרים אין בהם תועלת, **וכולם באים ללמד על העתיד, כי כאשר יבוא המקרה לנביא משלשת האבות יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבא לזרעו:**

...ולפיכך החזיק הקב"ה את אברהם בארץ ועשה לו דמיונות בכל העתיד להעשות בזרעו, **והבן זה**. ואני מתחיל לפרש הענינים בפרט בפסוקים בעזרת השם:

2. רש"י (Rashi)

עד מקום שכם - להתפלל על בני יעקב כשיבאו להלחם בשכם:

שפתי חכמים (Sifsei Chachamim)

ט דקשה לרש"י למה לא השמיענו הכתוב שבא לסוכות שהיא ראשונה בגבול ארץ ישראל כדמשמע לקמן בפרשת וישלח (לג יז), ועל זה פירש להתפלל, אי נמי דקשה לו למה נאמר עד מקום שכם, ולא כתיב עיר שכם, כדכתיב גבי יעקב (שם) ויבא עיר שכם, ועל זה פירש שבא להתפלל וכו', ומשום הכי נקט מקום דכל המתפלל צריך לקבוע מקום לתפלתו...

אלון מורה - הוא שכם, הראהו הר גריזים והר עיבלי ששם קבלו ישראל שבועת התורה:

שפתי חכמים (Sifsei Chachamim)

י דקשה לרש"י הא כתיב עד מקום שכם עד אלון מורה וכיון דשכם הוא למה קראו אלון מורה, ומפרש הראהו הר גריזים והר עיבל ושם כתב אלון מורה בפרשת ראה (דברים יא ל), ששם קבלו וכו', כי אלון לשון אלה (פירוש שבועה), ומורה, לשון הוראה וזהו תורה. (מהרש"ל):

והכנעני אז בארץ - היה הולך וכובש את ארץ ישראל מזרעו של שם, שבחלקו של שם נפלה כשחלק נח את הארץ לבניו, שנאמר (בראשית יד יח) ומלכי צדק מלך שלם, לפיכך (פסוק ז) ויאמר ה' אל אברהם לזרעך אתן את הארץ הזאת, עתיד אני להחזירה לבניך שהם מזרעו של שם:

3. רמב"ן (Nachmanides)

ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם - היא עיר שכם, כן זה שם המקום ההוא. ושכם בן חמור על שם עירו נקרא. וכתב רש"י נכנס לתוכה עד מקום שכם להתפלל על בני יעקב כשיבואו מן השדה עצבים. ונכון הוא. ואני מוסיף כי החזיק אברהם במקום ההוא תחלה, וקודם שנתן לו את הארץ, נרמז לו מזה כי בניו יכבשו המקום ההוא תחלה קודם היותם זוכים בו, וקודם היות עון יושב הארץ שלם להגלותם משם. ולכן אמר **והכנעני אז בארץ** - וכאשר נתן לו הקב"ה הארץ במאמר, אז נסע משם ונטע אהל בין בית אל ובין העי, כי הוא המקום אשר כבש יהושע בתחלה:

וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֵד אַבְרָם מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם כִּי־כָבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ:

And there was a famine in the land, and Avram went down to Egypt to sojourn there because the famine was severe in the land.

ויהי רעב בארץ - הנה אברהם ירד למצרים מפני הרעב לגור שם להחיות נפשו בימי הבצורת, והמצרים עשקו אותו חנם לקחת את אשתו, והקב"ה נקם נקמתם בנגעים גדולים, והוציאו משם במקנה בכסף ובזהב, וגם צוה עליו פרעה אנשים לשלחם: **ורמז אליו** כי בניו ירדו מצרים מפני הרעב לגור שם בארץ, והמצרים ירעו להם ויקחו מהם הנשים כאשר אמר (שמות א כב) וכל הבת תחיון, והקב"ה ינקום נקמתם בנגעים גדולים עד שיוציאם בכסף וזהב וצאן ובקר מקנה כבד מאד, והחזיקו בהם לשלחם מן הארץ.. **לא נפל דבר מכל מאורע האב שלא יהיה בבנים** והענין הזה פרשוהו בבראשית רבה (מ ו) רבי פנחס בשם רבי אושעיא אמר, **אמר הקב"ה לאברהם צא וכבוש את הדרך לפני בניך**, ואתה מוצא כל מה שכתוב באברהם כתוב בבניו, באברהם כתוב ויהי רעב בארץ, בישראל כתיב (להלן מה ו) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ:

בראשית יב	בראשית מג-שמות
<p>וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ</p> <p>וַיֵּרֵד אַבְרָם מִצְרַיִם</p>	<p>וְהָרָעַב כָּבֵד בְּאֶרֶץ</p> <p>וַיִּקַּם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע... וַיָּבֵאוּ מִצְרַיִם יַעֲקֹב וְכָל זָרְעוֹ אִתּוֹ: בְּנָיו וּבְנֵי בְנָיו אִתּוֹ בְּנֹתָיו וּבְנֹת בְּנָיו וְכָל זָרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִצְרַיִם</p>
<p>וַיֵּרְאוּ אֹתָהּ שְׂרֵי פְרַעֲה וַיְהִלְלוּ אֹתָהּ אֵל פְּרַעֲה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פְּרַעֲה</p>	<p>וַיֵּצֵא פְרַעֲה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיְלֹד הַיְאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ וְכָל הַבַּת תַּחְיִין</p>
<p>וַיִּנְגַע יִקְוֹק אֶת פְּרַעֲה נְגָעִים גְּדֹלִים</p>	<p>וְשַׁלַּחְתִּי אֶת יָדֵי וְהִפִּיתִי אֶת מִצְרַיִם בְּכָל נִפְלְאוֹתַי אֲשֶׁר אַעֲשֶׂה בְּקִרְבּוֹ וְאַחֲרַי כֵּן יִשְׁלַח אֶתְכֶם:</p>
<p>וְלֹאֲבָרָם הִיטִיב בְּעִבּוֹרָה וַיְהִי לוֹ צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וְעַבְדִּים וְשִׁפְחוֹת וְאַתְנֹת וְגַמְלִים:</p>	<p>וַיִּקְוֹק נָתַן אֶת חֹן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאַלוּם וַיַּנְצִלוּ אֶת מִצְרַיִם: (לח) וְגַם עָרַב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מִקְנֵה כָּבֵד מְאֹד:</p>
<p>וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרַעֲה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ</p>	<p>וַתִּחַזַּק מִצְרַיִם עַל הָעַם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן הָאֶרֶץ כִּי אָמְרוּ כָלֵנוּ מֵתִים</p>

II

This is the story of Isaac, son of Abraham. Abraham begot Isaac.

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: (בראשית כה:יט)

5. אברבנאל (Abarbanel)

השאלה הא' באמרו אברהם הוליד את יצחק אחר שאמר ואלה תולדות יצחק והוא כפל מבואר. **ורש"י** כתב מהמדרש בטעם ההכפל הזה שהיה זיו איקונין של יצחק דומה לאברהם אביו. **וי"א** שלאחר שנקרא אברהם הוליד את יצחק. לא בהיותו נקרא אברם. ועם היות כל זה אמת לא היה ראוי לכתבו במקום הזה אלא כאשר נולד. **והרא"ב** כתב שאברהם גדל את יצחק כמו יולדו על ברכי יוסף והיא באמת הודעה מיותרת כי בידוע שהוא גדלו ולא תרח אביו. **והר"מ** כתב שחזר הכתוב להתחיל מראש היחס וכפי דרכו היה ראוי שיאמר הכתוב אלה תולדות אברהם אברהם הוליד את יצחק:

והנכון שמלת תולדות כולל להולדת הבנים ולמאורעות שאירעו לו ולכן אמר אברהם הוליד את יצחק להגיד שבמאורעות שקרו וארעו ליצחק נתדמה לאברהם באופן שהם הוכיחו כי אברהם הוליד את יצחק להדמות עניני האב וקורותיו לעניני הבן. כי הנה אם אברהם לקח **אשה ממשפחתו** יצחק גם כן לקח אשה ממשפחתו. אם אברהם לקחה **בבחרותו בן מ' שנה** כמו שביארתי שם גם יצחק לקחה בן מ' שנה. אם אברהם ואשתו **שניהם היו עקרים** גם יצחק ואשתו היו עקרים. אם אברהם **הוליד ראשונה ישמעאל הרשע ואח"כ יצחק החשוב** כן יצחק הוליד תחלה עשו הרשע ואח"כ הוליד יעקב איש תם. אם אברהם **הוליד ישמעאל פרא למוד מדבר וצודה תמיד ויצחק יושב אהלים** כן יצחק הוליד עשו יודע ציד איש שדה ואחר כך ויעקב איש תם יושב אהלים. אם אברהם **אהב את ישמעאל עם כל חסרונו** כן יצחק אהב את עשו. אם אברהם **גרש מביתו את ישמעאל לא מרצונו אלא מרצון השם** כן יצחק גרש את עשו מברכתו ומירושתו ברצון השם. אם אברהם **בנו הקטון ירש את ברכתו ויעודי ירושת ארצו** ככה יצחק יעקב בנו הקטון זכה לזה עצמו. אם בימי אברהם **היה רעב** ג"כ בימי יצחק היה רעב. אם אברהם **הלך אל גרר לגור שם** כן יצחק. אם אברהם **הלך אליו אבימלך ופיכל שר צבאו לבקש הבטחתו**. כן יצחק הלך אליו אבימלך ופיכל שר צבאו לבקש בריתו ושלומו. אם אברהם **אמר על אשתו אחותי היא והוכיחו אבימלך על כך** כן יצחק. אם אברהם **נתברך במקנה צאן ובקר** כן היה יצחק גם כן אם אברהם **חפר בארות** כן יצחק. הרי לך הדמויים האלה וזולתם שהיו ביניהם שבעבורם אמר אברהם הוליד את יצחק שנתדמה אליו בקורותיו.

III

When her time to give birth was at hand, there were twins in her womb. The first one emerged red, like a hairy mantle all over; so they named him Esau. Then his brother emerged, holding on to the heel of Esau; so they named him Jacob.* *Jacob Play on Heb. 'aqeb "heel."* Isaac was sixty years old when they were born.

(כד) וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לֵלְדֹת וְהִנֵּה תוֹמָם בְּבֶטְנָהּ:
(כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ כְּאֹדָרֶת שֶׁעַר
וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו: (כו) וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו
וַיְדוּ אַחֲזֵת בְּעֵקֶב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיִּצְחַק בֶּן־שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתָּ אֹתָם:

6. אברבנאל (Abarbanel)

השאלה הו' מה ראתה החכמה האלקית שחייבה שתלד רבקה התאומים האלה נשיאים לאמותם. והנה יצחק וישמעאל היו ראשי גוייהם אבל לא היו תאומים בבטן המלאה כי האחד היה בן שרה והאחד בן הגר ולמה לא היה כן עשו ויעקב והוצרכו להתהוות יחד בבטן רבקה ואם היה הכרח היותם תאומים מדוע היו ברבקה ולא בשאר האמהות:

זכר הכתוב שידו אוחזת בעקב עשו והיה עם היות שניהם בשתי שליות יראה שנפתחו שתיהם ברגע אחד ויצאו שני העוברים יחד אל פי הרחם לצאת והנה הקדים עשו לצאת ואז אחז יעקב בעקבו שמה בשעת היציאה היה זה אצלי **לרמז על סודות דברים חמשה**. **האחד להודיע שהיה יעקב ראוי לצאת ראשונה** כי הוא נתהוו מטפה ראשונה כדבריהם ולפי שקדם עשו לצאת היה יעקב אוחז בעקבו לעכבו שלא יצא לפניו כי הוא הבכור כפי האמת והיה רוצה לצאת ראשונה ובזה רמז מה שהיה אחר כך שיעקב יקח את בכורתו וכבר העירו במדרש על הרמז הזה וכמו שהביאו רש"י בפירושו. **והב' להגיד שכן יהיה תמיד אדם וישראל** קשורים זה בזה כשזה קם זה נופל וכמו שזכרתי ושם בטן אמם היו שונאים ונלחמים זה בזה **והג' להודיע שהיה יעקב אוחז בדברים שהיה עשו דש בעקבו** כי הוא היה בוחר בדברים הגופיים ומבזה ומואס הדברים הנפשיים ויעקב היה אוחז בדברים הנפשיים אותם שהיה עשו מבזה אותם ודש בעקביו **עד שמפני זה נקרא יעקב לא עקב בלבד** כמו עשו כי הנה נתוסף בו אות היוד שהיא מאותיות הקב"ה ולפי שהיה דבק בו תמיד. ואולי שלזה כוונו ר"זל באמרם ויקרא שמו יעקב הקדוש ברוך הוא קראו כן. **והד' לרמז שכבר יהיו ימים רבים שיהיו יעקב וזרעו תחת רגלי עשו גולים ומשועבדים אליו** ולרמז לזה גם כן היתה ידו אוחזת בעקב עשו כאלו הוא תחת רגליו. **והה' לרמז שממשלת יעקב האמתית ואחיזתו התמידית מבלי הפסק תהיה באחרית עשו** וכמו שיעד הנביא (עובדיה א' ח"י) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום וגו'. ואמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו ולכן המשיל ממשלת יעקב באחיזה ונפילת עשו בעקבו שהוא אחרית גופו וסופו לרמז שהיה יעקב מושל בהיות עשו בעקבו וסופו וממשלתו ולזה כוונו חז"ל באמרם בעקב עשו סימן שאין זה מספיק לגמור מלכותו עד שזה עומד ונוטלה ממנו. והותרה עם מה שפירשתי **השאלה הו'.**

IV.

3. שמות רבה כה:ה (Shmot Rabbah 25:5)

וַיֹּאמֶר יְקֹנֵק אֶל־מֹשֶׁה הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וַלְקֻטּוֹ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנֹסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִּי אִם־לֹא: (שמות טז:ד)

Hashem said to Moshe: **Behold I will rain bread from heaven for you**, and the people will go out and gather a certain portion every day, that I may test them whether they will follow my Torah, or not.

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים הה"ד (קהלת יא) 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו'... **אתה מוצא כל מה שעשה אברהם אבינו למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו במדבר**, הוא אמר (בראשית יח) **יוקח נא מעט מים** ע"י שליח והקב"ה נתן מים ע"י שליח, מנין שנא' (שמות יז) **הנני עומד לפניך שם על הצור**, הוא אמר **ורחצו רגליכם** ופרע להם במדבר שנאמר (יחזקאל טז) **וארחצך במים**, הוא אמר **והשענו תחת העץ** והקב"ה (תהלים קה) **פרש ענן למסך**, הוא ליוה אותם שנאמר (בראשית יח) **ואברהם הולך עמם לשלחם** ופרע הקב"ה לבניו שנאמר (שמות יג) **וה' הולך... לפניהם יומם**, הוא אמר **ואקחה פת לחם** והקב"ה אמר **הנני ממטיר לכם לחם**

4. בראשית רבה מג:ט (Breishit Rabbah 43:9)

(כא) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סֹדֶם אֶל־אַבְרָם תֵּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהַרְכָּשׁ קַח־לָךְ: (כב) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סֹדֶם הֲרַמְתִּי יָדַי אֶל־יְקֹנֵק אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה שָׁמַיִם וְאַרְצָ: (כג) **אִם־מַחוּט וְעַד שְׂרוּף־נֶעַל** וְאִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשִׂיתִי אֶת־אַבְרָם: (בראשית יד:כא-כג)

And the king of Sedom said to Avram 'Give me the people, and the goods take for yourself.' And Avram said to the king of Sedom 'I have raised my hand to [G-d] that I will take **nothing from a thread even to a shoelace**, and that I will not take anything that is yours, lest you say 'I have made Avram rich. (Breishit 14:21-23)

אם מחוט, א"ר אבא בר ממל **א"ל הקב"ה את אמרת אם מחוט חייך שאני נותן לבניך מצות ציצית**, היך מה דאת אמר (במדבר טו) **ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ומתרגמין חוטא דתכלתא, ועד שרוך נעל, חייך שאני נותן לבניך מצות יבמה** היך מה דאת אמר (דברים כה) **וחלצה נעלו מעל רגלו**, ד"א אם מחוט זה המשכן שהוא מצוייר בתכלת וארגמן, ועד שרוך נעל, אלו עורות התחשים...

5. בראשית רבה מח:ז (Breishit 48:7)

(א) וַיֵּרָא אֵלָיו יְקֹנֵק בְּאֵלֵי מַמְרָא **וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֵהָל** כְּחֹם הַיּוֹם: (בראשית יח:א)
And Hashem appeared to him in Eilonei Mamreh, **as he sat in the tent door** in the heat of the day:

והוא יושב פתח האהל כחום היום, רבי ברכיה משום ר' לוי אמר ישב כתיב, בקש לעמוד, א"ל הקב"ה **שב אתה סימן לבניך**, מה אתה יושב ושכינה עומדת, כך בניך יושבין ושכינה עומדת על גבן, **כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין קריאת שמע והן יושבים לכבודי ואני על גבן** שנאמר (תהלים פב) **אלהים נצב בעדת אל...**